



Sygn. akt I NSNc 205/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

Mariusz Grzegorz Wilczyński (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego
Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w G.
przeciwko W. Ł.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 22 czerwca 2022 r.,

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od nakazu zapłaty
w elektronicznym postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w L. z 9
grudnia 2016 r., sygn. VI Nc-e (...):

- 1. uchyla w całości zaskarżony nakaz zapłaty i przekazuje sprawę
do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L.;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania
wywołane wniesieniem skargi nadzwyczajnej.**

UZASADNIENIE

I.

I.1. Prokurator Generalny (dalej również: Skarżący) wniósł skargę nadzwyczajną od prawomocnego nakazu zapłaty z 9 grudnia 2016 r., wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, VI Nc-e 1434676/16, w sprawie z powództwa Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. przeciwko W. Ł. o zapłatę. Powołując się na art. 89 § 1 i 2 w zw. z art. 115 § 1 i § 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1904, dalej: u.SN.) oraz konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej poprzez zagwarantowanie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 64 ust. 1 i 76 Konstytucji RP, takich jak prawo do własności oraz ochrona konsumenta, a ponadto prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji, orzeczenie powyższe zaskarżył w całości.

Zaskarżonemu nakazowi zapłaty Prokurator Generalny zarzucił:

1. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 64 ust. 1 i 76 Konstytucji RP, takich jak prawo do własności oraz ochrona konsumenta jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi poprzez zasądzenie od W. Ł. opłaty operacyjnej i udzielonej pożyczki w łącznej kwocie 45 394,48 zł, wynikających z zawartej przez nią z S. Sp. z o.o. umowy pożyczki, bez przekazania sprawy sądowi właściwości ogólnej, a w konsekwencji bez sprawdzenia, czy zapisy umowy w tym zakresie miały nieuczciwy charakter w sytuacji, gdy klauzule te godzą w równowagę kontraktową stron tej umowy i ustanawiają zobowiązania W. Ł. w sposób radykalnie nieadekwatny do wzajemnych świadczeń przedsiębiorcy i ponoszonych przez niego kosztów, co skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G., a co za tym idzie narusza prawo do własności W. Ł. – jako konsumenta;

2. oczywistą sprzeczność istotnych ustaleń sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym, przejawiającą się w uznaniu, że istnieją podstawy do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie z powództwa Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz

Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. przeciwko W. Ł. o zapłatę, przy czym analiza uzasadnienia pozwu oraz listy dowodów wskazywała na okoliczność, że wierzytelność wynikała z umowy pożyczki z konsumentem, co implikowało konieczność zbadania jej postanowień w kontekście zgodności z art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. 2022, poz. 246) w zw. z art. 385² k.c. i winno skutkować zgodnie z art. 505³³ k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania nakazu zapłaty) przekazaniem sprawy do sądu według właściwości ogólnej.

Na podstawie art. 91 § 1 u.SN Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie oraz o pozostawienie temu Sądowi do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

I.2. W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Skarżący wskazał między innymi, że pozwem z 24 sierpnia 2016 r. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. wystąpił przeciwko W. Ł. o zapłatę kwoty 45 394,48 zł z ustawowymi odsetkami od 25 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że przedmiotowa wierzytelność powstała w związku z niespłaceniem pożyczki zawartej 17 lutego 2016 r. przez S. Sp. z o.o. (dawniej S.1 Sp. z o.o. S.2 Sp. J.) z siedzibą w W. z W. Ł..

Kwota zadłużenia W. Ł. na dzień wytoczenia powództwa wynosiła 45 394,48 zł z dalszymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następnego po dniu wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym 9 grudnia 2016 r., VI Nc-e 143467616, sprostowanym postanowieniem z tego samego dnia, Sąd Rejonowy w Lublinie orzekł, że Pozwana w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu ma zapłacić Powodowi kwotę 45 394,48 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

Odebrany przez Pozwaną 14 grudnia 2016 r. nakaz zapłaty nie został zaskarżony sprzeciwem. Po nadaniu nakazowi klauzuli wykonalności, komornik sądowy prowadzi przeciwko W. Ł. postępowanie egzekucyjne.

Uzasadniając przesłankę ogólną skargi nadzwyczajnej Skarżący odwołał się do treści art. 2 Konstytucji podnosząc, że wyrażona w nim zasada demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej obejmuje szereg innych zasad, których katalog nie jest zamknięty. Dotyczą one przede wszystkim konieczności zapewnienia bezpieczeństwa prawnego jednostki, pewności co do prawa, przewidywalności stanowionego prawa, lojalności państwa względem obywateli. Bezpieczeństwo prawne powinno być przy tym rozumiane nie tylko formalnie, jako przewidywalność działań władzy publicznej, ale także jako skuteczne zabezpieczenie dóbr życiowych i interesów człowieka. Celem skargi nadzwyczajnej nie jest bowiem tylko doprowadzenie do formalnej zgodności z prawem kwestionowanych orzeczeń, ale także realizacja zasady sprawiedliwości społecznej.

W ocenie Skarżącego w realiach rozpoznawanej sprawy W. Ł. została obciążona zapłatą dodatkowych kosztów przy zawarciu umowy pożyczki w postaci opłaty operacyjnej w sytuacji, gdy brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż koszty poniesione przez pożyczkodawcę w związku z czynnościami skutkującymi zawarciem umowy i wypłatą kapitału pozostają chociażby w zbliżonej proporcji do żadanego od niej, jako kredytobiorcy, świadczenia wzajemnego. Opłaty te zostały ustalone niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co doszło do braku jakiejkolwiek ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkowało bezpodstawnym wzbogaceniem się strony Powodowej będącej przedsiębiorcą. Wprowadzenie przez Powoda opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes W. Ł. jako konsumenta.

Skarżący podnosi, że wydanie w przedmiotowej sprawie orzeczenia nakazującego zapłatę należności wynikającej z postanowień umowy – z uwagi na niedopuszczalną w uczciwym obrocie skalę dysproporcji świadczeń wzajemnych stron wynikających z umowy, przy jednoczesnym braku jakiejkolwiek obiektywnej relacji ekwiwalentności – jest oczywiście niesprawiedliwe i niewątpliwie naruszyło zasadę pochodną zaufania obywatela do państwa, z którą wiąże się bezpośrednio zasada bezpieczeństwa prawnego. W zestawieniu z wysokością udzielonej pożyczki (w skardze wskazano kwotę 13 600 zł) – pozostałe jej koszty są bowiem

rażąco wygórowane i nie mają uzasadnienia w kontekście zysków Powodowej spółki z prowadzonej działalności gospodarczej, albowiem podstawowym zarobkiem w przypadku umowy pożyczki są z reguły odrębnie pobierane odsetki umowne.

Uzasadniając przesłanki szczegółowe skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny podnosi, że sąd orzekający w przedmiotowej sprawie zobowiązany był do respektowania zasad konstytucyjnych oraz chronionych konstytucyjnie wolności i praw człowieka i obywatela, w tym prawa do własności - art. 64 Konstytucji i wiążącego się z nim, a możliwego do wyprowadzenia z art. 76 Konstytucji prawa oczekiwania do wywiązania się przez władze publiczne z obowiązku podejmowania działań chroniących konsumenta przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Według Skarżącego obciążenie przez Sąd W. Ł. obowiązkiem zapłaty należności, która jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w sposób rażący narusza jej interesy jako konsumenta, niewątpliwie godzi w jej - chronione przez Konstytucję - prawo do własności. Jest tak również dlatego, że wydany nakaz zapłaty może stanowić podstawę egzekwowania przez wierzyciela tych kwot przy pomocy środków przymusu sankcjonowanych przez państwo.

Prokurator Generalny wskazuje, że art. 76 Konstytucji nie jest pozbawiony treści normatywnej i może być bezpośrednio stosowany. Jest też dopuszczalnym wzorcem kontroli orzeczeń na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 u.SN i umożliwia przeprowadzenie oceny zgodności z tym przepisem zaskarżonego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Zdaniem Skarżącego w sprawie, gdzie pozwanym jest konsument, wynikająca z Konstytucji regulacja dotycząca obowiązku zapewnienia jego skutecznej ochrony przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi wymaga, aby sądy zostały wyposażone w skuteczne instrumenty pozwalające na badanie nie tylko tego, czy wierzytelność wobec konsumenta istnieje i prawidłowości stosunku podstawowego, z którego wynika, ale również do ustalenia, czy poprzez wytoczenie powództwa nie doszło do nadużycia prawa podmiotowego przez instytucję kredytową w stosunku z nieprofesjonalistą.

Prokurator Generalny podnosi, że w przedmiotowej sprawie Sąd wydał orzeczenie, które w świetle zasady ochrony konsumenta przed nieuczciwymi

praktykami rynkowymi nie może się ostać. Wydanie przez Sąd nakazu zapłaty zamiast przekazania sprawy do rozpoznania według właściwości ogólnej doprowadziło do sytuacji, że orzeczenie zostało wydane bez dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej sprawy, jest więc niewątpliwie sprzeczne z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Skarżący ponadto obszernie odniósł się do przesłanek zakwalifikowania postanowień umowy jako niedozwolonych postanowień umownych w znaczeniu art. 385¹ § 2 k.c. Między innymi wskazał, że wynagrodzenie pożyczkodawcy nie jest świadczeniem głównym, ale ubocznym, a treść umowy zawartej przez strony nie została indywidualnie uzgodniona z Pozwaną. Podniósł, że postanowienia umowy były sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały interes konsumenta. Wynikało to właśnie z niespotykanej w obrocie skali dysproporcji wzajemnych świadczeń stron przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek ich ekwiwalentności. Dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłatę operacyjną zostały w realiach sprawy określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia poziomie. Opłaty te zostały ustalone w zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków. Skarżący argumentuje, że co prawda brak jest podstaw do kwestionowania w ogólności uprawnienia wierzyciela jako pożyczkodawcy do pobierania od klientów opłat za czynności administracyjne, jednakże opłaty takie winny być ustalone na rozsądnym poziomie i nie mogą godzić w interesy konsumenta. Główny profil działalności, sprowadzający się do udzielania pożyczek, powinien być dla przedsiębiorcy opłacalny, co jednak nie może wiązać się z rażącym naruszeniem interesów klienta.

I.3. W odpowiedzi na skargę nadzwyczajną powodowy fundusz inwestycyjny wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym. Podniósł, że skarga nie zasługuje na uwzględnienie, a zarzuty w niej podniesione są bezzasadne, ponieważ nie doszło zarówno do naruszenia prawa materialnego, jak i przepisów procesowych.

Zdaniem powodowego funduszu Pozwana została prawidłowo poinformowana o wszelkich kosztach związanych z umową pożyczki, a także o sposobie zabezpieczenia jej spłaty. Również uregulowania zawarte w treści umowy były jasne i w pełni zrozumiałe, a Pozwana podpisując przedmiotową umowę wyraziła na nie zgodę. Zawierając umowę z podmiotem udzielającym pożyczek musiała liczyć się z warunkami spłaty zaproponowanymi jej przez kontrahenta.

Powód wskazał też, że najważniejsze warunki umowy zostały przedstawione na pierwszej i drugiej stronie tej umowy. Umowa została skonstruowana w sposób zwięzły i przejrzysty i nie ma wątpliwości, że jest zrozumiała dla przeciętnego konsumenta. Według funduszu inwestycyjnego na podstawie materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że Pozwana w sposób świadomy i celowy zaciągnęła zobowiązanie wiedząc, że nie będzie w stanie spłacić go w całości.

Odnosząc się do kwestii wysokości przewidzianej w umowie opłaty operacyjnej Powód wskazał, że odsetki nie są jedynym kosztem kredytu, ponieważ pożyczkodawca może pobierać od pożyczkobiorcy również inne opłaty, co wynika wprost z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Fundusz inwestycyjny argumentuje, że opłata operacyjna została zdefiniowana w umowie i związana jest z czynnościami przygotowawczymi do zawarcia umowy oraz obsługą pożyczki w okresie jej trwania. Szczegółowe wyliczenie poniesionych w związku z tym kosztów stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa pożyczkodawcy i z tego względu nie jest możliwe szczegółowe wykazanie jej elementów składowych. Opłaty te są ustalane indywidualnie dla każdej umowy i są uzależnione od wysokości pożyczki oraz okresu, na jaki jest udzielana. Powód podkreślił, że przed zawarciem umowy pożyczki Pozwana była w pełni poinformowana o wysokości opłat związanych z pożyczką i zawierając umowę je zaakceptowała.

Powodowy fundusz zaznacza również, że w ustawie o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy ustawodawca dopuścił pobieranie przez kredytodawców innych opłat niż odsetki oraz nie określił ich maksymalnej wysokości. Dopiero w nowelizacji tej ustawy z 5 sierpnia 2015 r. ograniczono wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, zachowując jednocześnie stosowanie przepisów dotychczasowych do umów zawartych

przed wejściem ustawy nowelizującej w życie. Tym samym nie można przyjąć, aby działanie w granicach niebudzących wątpliwości przepisów ustawy pozostawało w sprzeczności z dobrymi obyczajami.

Powód zaznacza, że przy nałożeniu na pożyczkodawcę szeregu obowiązków nie wprowadzono wymagania, aby wskazać, w jaki sposób wyliczona została pobrana prowizja. Obowiązek taki nie istnieje również w odniesieniu do działalności prowadzonej w innych branżach. Fundusz inwestycyjny podkreśla, że działalność pożyczkodawcy jest nakierowana na zysk, którego źródłem nie mogą być jedynie odsetki od pożyczanej kwoty. Jednocześnie trudno wskazać miarę oceny godziwego zysku, który pożyczkodawca ma prawo osiągnąć w ramach prowadzonej działalności.

Powodowy fundusz zwraca także uwagę na fakt, że Pozwana nie skorzystała z przysługującego jej prawa wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, co doprowadziło do uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia. Można stąd wnioskować, że nie kwestionowała ciążącego na niej zobowiązania.

II.

17 lutego 2016 r. W. Ł. zawarła umowę pożyczki z S. Sp. z o.o. (wcześniej S.1 Sp. z o.o. S.2 Sp. J.) z siedzibą w W. na kwotę 13 600 zł.

Pozwem z 14 sierpnia 2016 r. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. wystąpił przeciwko W. Ł. o zapłatę kwoty 45 394,48 zł z ustawowymi odsetkami od 25 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

Nakazem zapłaty z 9 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie po rozpoznaniu w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozwu wniesionego przez Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. nakazał Pozwanej W. Ł. zapłacić Powodowi kwotę 45 394,48 zł z odsetkami ustawowymi od 25 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3 173,68 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd ten wydanym tego samego dnia postanowieniem sprostował oczywistą omyłkę pisarską w powyższym nakazie zapłaty w ten sposób, że w miejsce słów „z odsetkami ustawowymi” wpisał słowa „z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.”

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd wskazał, że 17 lutego 2016 r. W.Ł. zawarła umowę pożyczki konsumenckiej z S. spółka z o.o. z siedzibą w W.. Spółka ta dokonała przelewu wierzytelności z tytułu umowy pożyczki na Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G..

Ponieważ W. Ł. nie dokonywała spłaty pożyczki, wypowiedziano umowę i wezwano Pozwaną do zapłaty. Roszczenie Powoda stało się wymagalne 15 lipca 2016 r. Łączna kwota zobowiązania z tytułu umowy pożyczki wyniosła 45 394,48 zł.

W ocenie Sądu orzekającego treść pozwu pozwalała na wydanie nakazu zapłaty. W szczególności w uzasadnieniu orzeczenia Sąd wskazał, że Powód dochodził od Pozwanej należności z tytułu pożyczki konsumenckiej. W pozwie co prawda nie określono, jaka część dochodzonej należności to kwota pożyczki, a jaka część to opłaty, prowizje i inne koszty, jednakże tak sformułowane żądanie nadaje się do uwzględnienia w formie nakazu zapłaty. Sąd zwrócił uwagę, że dochodzone pozwem roszczenie wynika z pożyczki zawartej 17 lutego 2016 r. Zgodnie z art. 9 ust. 2 w zw. z art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1357) do umów o kredyt konsumencki, które zostały zawarte przed 11 marca 2016 r. nie stosuje się ograniczeń dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w art. 36a ustawy. Tym samym należy przyjąć, że odnośnie umów zawartych przed 11 marca 2016 r. stosuje się dotychczasowe zasady ochrony konsumenta, to jest przede wszystkim obowiązek informacyjny – art. 7, 13 i inne ustawy o kredycie konsumenckim. Sąd orzekający przyjął, że poprzednik Powoda spełnił swoje obowiązki informacyjne.

W rezultacie Sąd stwierdził, że brak jest przesłanek wyłączających wydanie nakazu zapłaty. Nakaz ten uprawomocnił się, ponieważ Pozwana nie wniosła sprzeciwu.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Skarga nadzwyczajna jest wyjątkowym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego funkcją jest korygowanie prawomocnych orzeczeń sądowych dotkniętych istotnymi wadami prawnymi. O miejscu skargi nadzwyczajnej w systemie środków zaskarżenia świadczy jej publicznoprawna funkcja, co implikuje określone podejście do podstaw wniesienia skargi (szerzej: wyrok SN z 24 czerwca 2020 r., I NSNc 41/19).

Celem skargi nadzwyczajnej jest zapewnienie możliwości wyeliminowania z obrotu prawnego orzeczeń w oczywisty sposób wadliwych, które nie powinny zapaść w demokratycznym państwie prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej: naruszających prawa i wolności człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP, rażąco naruszających inne niż Konstytucja RP przepisy prawa lub opierających się na istotnych ustaleniach faktycznych oczywiście sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym (art. 89 § 1 u.SN).

Skarga nadzwyczajna realizuje konstytucyjną zasadę rzetelności działania instytucji publicznych (wyrażoną w preambule do Konstytucji RP), zasadę państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji RP). Jednocześnie jednak skarga nadzwyczajna stanowi odstępstwo od konstytucyjnej zasady stabilności stosunków prawnych ukształtowanych prawomocnymi orzeczeniami sądowymi (art. 2 i art. 45 Konstytucji RP).

III.2. Ustawodawca uzależnił dopuszczalność skargi nadzwyczajnej od niedostępności – w momencie jej składania – innych środków zaskarżenia (art. 89 § 1 in fine u.SN), a także wąsko określił jej zakres podmiotowy i przedmiotowy, przyznając prawo jej wniesienia wyłącznie wybranym organom władzy publicznej (art. 89 § 2 u.SN) oraz ograniczył jej zastosowanie do najpoważniejszych przypadków naruszenia prawa (art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN).

III.3. Skarga nadzwyczajna jest więc „wentylem bezpieczeństwa”, środkiem ekstraordynaryjnym, który winien być wnoszony przez uprawniony podmiot tylko we wskazanych w ustawie sytuacjach i musi być oparta na wyraźnie określonych

i uzasadnionych podstawie ogólnej oraz co najmniej jednej z trzech podstaw szczególnych wskazanych w art. 89 § 1 u.SN.

W orzecznictwie (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 24 lipca 2019 r., I NSNc 9/19; 14 października 2020 r., I NSNc 34/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 września 2020 r., I NSNc 51/19) wskazuje się, że każda skarga nadzwyczajna musi mieć oparcie w podstawie ogólnej (funkcjonalnej) oraz w co najmniej jednej z trzech wymienionych w art. 89 § 1 u.SN podstaw szczególnych. W orzecznictwie dość powszechnie przyjmuje się, że w pierwszej kolejności dokonać należy oceny zaistnienia podstaw szczegółowych skargi nadzwyczajnej, a następnie dopiero dokonać oceny tego, czy ziściła się również przesłanka funkcjonalna (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: 23 czerwca 2021 r., I NSNc 144/21; z 30 czerwca 2021 r., I NSNc 191/21; z 6 lipca 2021 r., I NSNc 6/21, OSNKN 2021 nr 4, poz. 30; z 3 sierpnia 2021 r., I NSNc 169/20; z 15 grudnia 2021 r., I NSNc 147/21).

Sformułowana w art. 89 § 1 *in principio* u.SN podstawa ogólna wniesienia skargi nadzwyczajnej w sposób oczywisty nawiązuje do wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Artykuł 89 § 1 *in principio* u.SN powinien być także z tego powodu interpretowany w zgodzie z Konstytucją RP, z uwzględnieniem bogatego dorobku orzecznictwa i nauki prawa. Z art. 2 Konstytucji RP wywodzi się liczne szczegółowe zasady pochodne, takie jak: zasada sprawiedliwości proceduralnej, zasada ochrony zaufania obywatela do państwa, zasada ochrony praw słuszenie nabytych, zasada ochrony interesów w toku, zasada niedziałania prawa wstecz, zasada *ne bis in idem* czy zakaz nadmiernej ingerencji.

III.4. Nie ulega wątpliwości, że wzruszenie prawomocnego orzeczenia skargą nadzwyczajną może nastąpić z powodu oczywiście rażącego naruszenia prawa przez sąd. Jednakże do takiego naruszenia prawa może też dojść w sytuacji, gdy sąd wydał orzeczenie zgodne z brzmieniem ustawy, jednakże nie uwzględnił naczelných zasad postępowania zdekodowanych z Konstytucji RP, w tym z art. 2 Konstytucji RP. W takim przypadku orzeczenie może okazać się pozornie zgodne

z brzemieniem ustawy, ale będzie prowadzić do dysonansu z zasadami konstytucyjnymi, które mają pierwszeństwo i winny determinować wykładnię ustawy. W konsekwencji może więc dojść do sytuacji, gdy takie orzeczenie doprowadzi do rażącego pogorszenia ochrony prawnej strony postępowania.

III.5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyraźnie rysuje się pojmowanie podstaw skargi nadzwyczajnej w sposób zawężający. Oznacza to, że nie może być ona uznana za kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnego orzeczenia, nie może prowadzić do postrzegania jej jako instrumentu zainicjowania kolejnej instancji kasacyjnej. Nie może być także powrotem do istniejącego w polskim systemie prawnym w okresie Polski Ludowej i pierwszych latach Trzeciej Rzeczypospolitej modelu rewizji nadzwyczajnej, a to z uwagi na jego podatność na czynniki pozamerytoryczne. Rozwiązania podobne do skargi nadzwyczajnej, zapewniające konkretną kontrolę konstytucyjności stosowania prawa, znane są w innych systemach prawnych, w tym systemach prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej, np. we Francji – wnoszona przez Prokuratora przy Sądzie Kasacyjnym – skarga w obronie prawa, czy niemiecka skarga konstytucyjna (ukształtowana inaczej niż w Polsce) – wnoszona do Federalnego Sądu Konstytucyjnego po wyczerpaniu drogi prawnej. Istnienie środka zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądowych w sytuacjach absolutnie wyjątkowych, gdy orzeczenie, nawet poprawne z perspektywy sprawiedliwości formalnej, nie da się pogodzić z poczuciem sprawiedliwości i słuszności, a nade wszystko z gwarantowanymi Konstytucją RP podstawowymi prawami człowieka, winno stanowić wzmocnienie realizacji podstawowych praw i wolności jednostki bez wykorzystywania go do realizacji określonych interesów politycznych czy ideologicznych.

III.6. Skarga nadzwyczajna będąca przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie została wniesiona z powołaniem się na konieczność zapewnienia zgodności zaskarżonego orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego (podstawa ogólna) poprzez zagwarantowanie zasad, wolności i prawa człowieka i obywatela określonych w art. 64 ust 1 i art. 76 Konstytucji RP,

takich jak ochrona własności oraz ochrona konsumenta, a także prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Podniesione zarzuty PG uzasadnił.

Sąd Najwyższy uznał, że nie zaistniała przesłanka do odrzucenia skargi.

III.7. Artykuł 76 Konstytucji RP zobowiązuje władze publiczne do ochrony konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, w zakresie określonym w ustawie. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego akcentowano znaczenie art. 76 Konstytucji RP jako wytycznej dla ustawodawcy (wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 21 kwietnia 2004 r., K 33/03; 13 września 2005 r., K 38/04; 17 maja 2006 r., K 33/05; 13 września 2011 r., K 8/09), o Natomiast w najnowszej judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się na obowiązek uwzględniania tego przepisu przez sądy przy interpretacji i stosowaniu prawa (wyroki Sądu Najwyższego z: 28 lipca 2021 r., I NSNc 179/20; 5 października 2021 r., I NSNc 366/21; 27 października 2021 r., I NSNc 180/21).

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela powyżej wskazane stanowisko, zaznaczając, że przepis art. 76 Konstytucji RP stosowany powinien być w związku z przepisami ustaw zwykłych, w tym przepisami wyznaczającymi ramy prawne ochrony praw konsumentów. Nie jest on źródłem praw podmiotowych, ale stanowi zasadę polityki państwa, którą władze publiczne mają obowiązek realizować (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 29 lutego 2000 r., III CZP 26/99).

Za nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 76 Konstytucji RP Sąd Najwyższy uznał m.in. zastrzeżenie rażąco wygórowanych odsetek w umowie pożyczki (wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2021 r., I NSNc 140/20 – por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., III CSK 230/09); zastrzeżenie rażąco wygórowanych kar umownych za niewykonanie zobowiązania (wyrok Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2021 r., I NSNc 178/20).

Sąd Najwyższy wskazywał też na wynikający z art. 76 Konstytucji obowiązek badania przez sądy z urzędu abuzywności postanowień

umownych, w postępowaniu nakazowym i postępowaniu upominawczym (wyroki Sądu Najwyższego z: 6 kwietnia 2022 r., I NSNc 224/21; 6 kwietnia 2022 r., I NSNc 336/21; 13 kwietnia 2022 r., I NSNc 427/21; 13 kwietnia 2022 r., I NSNc 465/21; 20 kwietnia 2022 r., I NSNc 615/21; 27 kwietnia 2022 r., I NSNc 630/21).

III.8. Podniesione w skardze nadzwyczajnej zarzuty mają na celu wykazanie, że sąd rozpoznający sprawę bezzasadnie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Według pierwszego z wymienionych zarzutów rozstrzygnięcie to narusza prawo własności Pozwanej i przysługującą jej szczególną ochronę jako konsumenta. Skarżący podnosi przy tym, że postanowienia umowy godzą w równowagę kontraktową i ustanawiają zobowiązania Pozwanej w sposób radykalnie nieadekwatny do wzajemnych świadczeń przedsiębiorcy i ponoszonych przez niego kosztów. Zdaniem Skarżącego ze względu na treść umowy, sąd nie powinien wydać nakazu zapłaty, ale przekazać sprawę do rozpoznania według właściwości ogólnej.

Zarzut ten wymaga szerszych rozważań, które niżej.

III.9. Drugi zarzut, chociaż odnosi się do innej przesłanki szczegółowej skargi nadzwyczajnej. Zdaniem Skarżącego oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym polegała na uznaniu, że istnieją podstawy do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Według Skarżącego sąd powinien przekazać sprawę do rozpoznania według właściwości ogólnej w celu zbadania postanowień umowy w kontekście zgodności z art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. 2022, poz. 246).

Powołany przez Skarżącego art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim został do tej ustawy dodany ustawą o zmianie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1357). Z treści art. 9 ust. 2 i art. 11 pkt 1 ustawy zmieniającej wynika, że art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim stosuje się do umów o kredyt

konsumencki zawartych od 11 marca 2016 r. Przedmiotowa umowa nie podlega zatem ocenie na podstawie treści tego przepisu, co nie wyklucza jej oceny na podstawie przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych oraz ogólnych regulacji dotyczących zobowiązań umownych.

Niemniej zarzut oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym okazał się więc bezzasadny. Skarżący nie wskazał na czym polegają oczywiście sprzeczne ustalenia sądu z treścią materiału dowodowego, sam wszak kwestionuje niezastosowanie przepisów prawa materialnego i nieuznanie postanowień umownych za abuzywne. Interpretacja oświadczeń woli stron umowy jest zagadnieniem, które trzeba rozpatrywać w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2022 r., I NSNc 551/21).

III.10. Według obowiązujących sąd orzekający przepisów postępowania, nakaz zapłaty nie mógł być wydany, jeżeli według treści pozwu:

- 1) roszczenie jest oczywiście bezzasadne;
- 2) przytoczone okoliczności budzą wątpliwość;
- 3) zaspokojenie roszczenia zależy od świadczenia wzajemnego;
- 4) miejsce pobytu pozwanego nie jest znane albo gdyby doręczenie mu nakazu nie mogło nastąpić w kraju (art. 499 k.p.c.).

Ponadto, aby sprawa mogła być rozpoznana w elektronicznym postępowaniu upominawczym, roszczenie powinno być wymagalne w okresie trzech lat przed dniem wniesienia pozwu (art. 505^{29a} k.p.c.). W przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sąd powinien był przekazać sprawę do sądu według właściwości ogólnej (art. 505³³ § 1 k.p.c.).

III.11. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym skarg nadzwyczajnych przyjęto, że w sprawie przeciwko konsumentowi nie jest dopuszczalne wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla. Konieczne jest bowiem zbadanie łączącego wierzyciela i dłużnika stosunku podstawowego z punktu widzenia niedozwolonych postanowień umownych. Przeprowadzenie takiej oceny wymaga skierowania sprawy do postępowania zwykłego, co przesądza

o niedopuszczalności wydania nakazu zapłaty (wyroki Sądu Najwyższego: z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20, OSNKN 2021 nr 1, poz. 4; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20; z 10 czerwca 2021 r., I NSNc 140/20; z 1 grudnia 2021 r., I NSNc 535/21).

Powyższy obowiązek wywodzony jest z prawa Unii Europejskiej. Ponieważ przepisy kodeksu cywilnego o niedozwolonych postanowieniach umownych stanowią implementację dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L Nr 95, str. 29), stosowanie prawa polskiego w tym zakresie wymaga uwzględnienia przyjętej wykładni prawa unijnego. Z orzecznictwa TSUE wynika, że zbadanie abuzywnego charakteru postanowień umowy powinno nastąpić z urzędu, a sąd rozpoznający sprawę powinien dysponować w tym celu dowodami umożliwiającymi dokonanie takiej oceny. Wyklucza to w szczególności wydanie nakazu zapłaty przeciwko konsumentowi bez zbadania treści umowy łączącej strony, czyli w szczególności w przypadku dochodzenia roszczenia wyłącznie na podstawie weksla (min. wyroki: 6 października 2009 r., C-40/08; z 4 czerwca 2009 r., C-243/08; z 9 listopada 2010 r., C-137/08; z 14 czerwca 2012 r., C-618/10; z 18 lutego 2016 r., C-49/14; z 13 września 2018 r., C-176/17; z 20 września 2018 r., C-448/17; z 7 listopada 2019 r., C-419/18 oraz postanowienie z 26 listopada 2020 r., C-807/19; również m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2021 r., II CSKP 35/21).

III.12. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego i TSUE można wnioskować, że również w postępowaniu upominawczym sąd ma obowiązek zbadania, czy postanowienia umowy, z której wywodzone jest dochodzone roszczenie, nie mają abuzywnego charakteru (w doktrynie tak m.in. A. Olaś, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. P. Rylski, Legalis 2022, uwagi do art. 499, Nb 41). Wydaje się, że dokonanie takiej oceny z reguły nie będzie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego, a zatem, że przypisanie pozwanemu statusu konsumenta nie wyklucza wydania przeciwko niemu nakazu zapłaty. Wydanie nakazu zapłaty nie powinno jednak nastąpić w razie stwierdzenia, że umowa

zawiera klauzule abuzywne, albo w razie powzięcia przez sąd w tym zakresie wątpliwości wymagających przeprowadzenia postępowania dowodowego.

III.13. W przedmiotowej sprawie z uzasadnienia nakazu zapłaty wynika, że sąd orzekający nie zbadał, czy postanowienia umowy mają charakter abuzywny. Z tego względu zasadny jest zarzut naruszenia art. 76 Konstytucji RP. Jednocześnie stwierdzenie zasadności skargi nadzwyczajnej zależne byłoby od oceny, czy postanowienia umowy określające wynagrodzenie pożyczkodawcy rzeczywiście mają charakter niedozwolonych postanowień umownych.

Zbadanie sposobu ustalenia opłaty operacyjnej w realiach sprawy jest konieczne także dlatego, że w uchwale z 26 października 2021 r., III CZP 42/20 Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (obecnie t.j. Dz.U. 2019, poz. 1083 ze zm.), nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.). Podejmując tę uchwałę Sąd Najwyższy uwzględnił wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2020 r. w sprawie C-779/18 Mikrokasa S.A. i Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty przeciwko XO, wydany w trybie prejudycjalnym na tle sprawy dotyczącej wykładni art. 36 ust. 1 i 2 u.k.k., a kanwą – sprawy zawisłej przed sądem polskim, w których instytucje bankowe domagały się od konsumenta spłaty udzielonych mu pożyczek (w kwotach 4.000 na 30 miesięcy i 3.000 zł na 18 miesięcy) z odsetkami umownymi (odpowiednio 7 i 9% w stosunku rocznym) i pozaodsetkowymi kosztami kredytu, które nie przekraczały dozwolonego poziomu określonego w art. 36a ust. 1 i 2 u.k.k (w pierwszej pożyczce: 600 zł opłaty przygotowawczej i 3.400 zł opłaty administracyjnej, w drugiej – 2.084 zł prowizji). W wyroku tym Trybunał wyjaśnił przede wszystkim, że art. 3 lit. g), art. 10 ust. 2 i art. 22 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133, s. 66 i n. ze zm.; dalej: dyrektywa 2008/48), hołdującej zasadzie pełnej harmonizacji (art. 22 ust. 1 dyrektywy), nie stoją na przeszkodzie przepisom krajowym,

które ustanawiają metodę obliczania maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu, jakimi można obciążyć konsumenta, pod warunkiem, że przepisy te nie wprowadzają w odniesieniu do tych pozaodsetkowych kosztów kredytu dodatkowych obowiązków informacyjnych ponad te określone w art. 10 ust. 2 (por. pkt 40 uzasadnienia wyroku Trybunału).

Rozważając zaś, czy art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że z zakresu jej stosowania wyłączona jest klauzula, w której ustala się pozaodsetkowe koszty kredytu z poszanowaniem maksymalnego pułapu przewidzianego w przepisie krajowym, „niekoniecznie biorąc przy tym pod uwagę rzeczywiście ponoszone koszty”, Trybunał przypomniiał, iż wyłączenie przewidziane w art. 1 ust. 2 dyrektywy podlega wykładni ścisłej (pkt 52) i że klauzula jest objęta tym wyłączeniem tylko wtedy, gdy odzwierciedla przepis ustawowy lub wykonawczy, który ma charakter bezwzględnie obowiązujący (pkt 50-51), czego zbadanie należy do sądu odsyłającego (pkt 53). Wiąże się to z założeniem, że ustawodawca krajowy ustanowił równowagę pomiędzy ogółem praw i obowiązków stron określonych umów (pkt 54). *In casu* Trybunał zauważył, z zastrzeżeniem dokonania ustaleń w tym względzie przez sąd odsyłający, że nie widać, aby sporne klauzule odzwierciedlały – w ścisłym tego słowa znaczeniu – art. 36a ust. 1 u.k.k. (pkt 56), gdyż przepis ten „nie wydaje się (...) sam w sobie określać praw i obowiązków stron umowy, lecz poprzestaje na ograniczeniu ich swobody ustalenia pozaodsetkowych kosztów kredytu powyżej pewnego poziomu i w żaden sposób nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy sprawdził, czy takie ustalenie ma ewentualnie nieuczciwy charakter poniżej określonego prawnie pułapu” (pkt 57). W konsekwencji orzekł, że „art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że z zakresu stosowania tej dyrektywy nie jest wyłączony warunek umowny, w którym ustala się całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu z poszanowaniem maksymalnego pułapu przewidzianego w przepisie krajowym, niekoniecznie biorąc przy tym pod uwagę rzeczywiście ponoszone koszty” (pkt 58 i sentencja).

Poglądy te Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podtrzymał w całości wyroku z dnia 3 września 2020 r. w połączonych sprawach C-84/19,

C-222/19 i C-252/19, m.in. P. S.A. przeciwko QJ (por. pkt 58-63 uzasadnienia wyroku Trybunału).

Przytoczone orzeczenia, zawierające wiążącą wykładnię art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 (w związku z art. 36a u.k.k.), przesądzają, że okoliczność, iż pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 u.k.k., nie wyłącza dopuszczalności i obowiązku oceny przez sąd (z urzędu), czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.). Jest oczywiste, że przepisy art. 36a u.k.k. nie określają pozytywnie, w sposób bezwzględnie wiążący, liczby, charakteru i konkretnej wysokości kosztów składających się na pozaodsetkowe koszty kredytu, a jedynie wytyczają ramy, w których postanowienia umowy kredytu konsumenckiego, określające te koszty, muszą się mieścić. Korzystając ze swobody kontraktowej, którą zapewniają te ramy, strony (w praktyce przedsiębiorca) nie mogą pomijać dodatkowych, ustawowych ograniczeń swobody kontraktowej, wynikających z art. 385¹ i n. k.c. Stosowne postanowienia nie mogą kształtować ponoszonych przez kredytobiorcę-konsumenta pozaodsetkowych kosztów kredytu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

III.14. Nie ulega wątpliwości, że opisanych wyżej okoliczności Sąd Rejonowy nie rozważył, pomimo że w orzecznictwie sądów powszechnych wielokrotnie uznawano za abuzywne postanowienia umowne obciążające pożyczkobiorcę nieuzasadnionymi kosztami pozaodsetkowymi (opłatami windykacyjnymi, prowizjami, opłatami operacyjnymi) o wysokości podobnej do udzielonej pożyczki. Warto odnotować, że we wszystkich tego typu sprawach jako strona powodowa występowały podmioty skupujące wierzytelności, używające nazwy Zamkniętego Niestandardyzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego (wyrok SO w Łodzi z 29 października 2020 r., III Ca 1173/20; wyrok SO w Poznaniu z 5 lutego 2021 r., II Ca 1485/20; wyroki SO w Gliwicach z: 17 listopada 2015 r., III Ca 1544/15; 9 sierpnia 2017 r., III Ca 464/17; 7 czerwca 2018 r., III Ca 2167/17).

W niniejszej sprawie nieprzekonujące są wyjaśnienia powoda, przedstawione w odpowiedzi na skargę, że Pozwana została prawidłowo

poinformowana o wszelkich kosztach związanych z umową pożyczki, a także o sposobie zabezpieczenia jej spłaty, a uregulowania zawarte w treści umowy były jasne i w pełni zrozumiałe, zaś Pozwana podpisując przedmiotową umowę musiała liczyć się z warunkami spłaty zaproponowanymi jej przez kontrahenta. W kontekście wysokości opłaty operacyjnej wskazanie, że odsetki nie są jedynym kosztem kredytu, ponieważ pożyczkodawca może pobierać od pożyczkobiorcy również inne opłaty, co wynika wprost z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, nie może prowadzić do sytuacji, że opłaty tego, że przewyższają one znacząco kwotę pożyczki, tym bardziej do zasłaniania się „tajemnicą przedsiębiorstwa”. Elementarnego doświadczenie życiowe pozwala stwierdzić, że przewidziana w umowie kwota wielokrotnie przekracza koszt, jaki może ponieść firma w związku z pożyczeniem konsumentowi kilkunastu tysięcy złotych.

III.15. Na marginesie należy odnotować, że zaskarżony nakaz zapłaty został wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że ten rodzaj procedury, cechującej się wysokim stopniem zautomatyzowania, choć niezwykle efektywny z punktu widzenia wierzycieli, w praktyce często jest nadużywany przez firmy zajmujące się masowym skupem wierzytelności, także przedawnionych (S. Sołtysik, D. Zawistowski, uwaga nr 1 do art. 505²⁸, w: T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom. II. Artykuły 367-505(39)*, LEX 2021; P. Fik, *Artykuł 505^{29a} k.p.c. na tle nowelizacji z 10 maja 2013 r. – uwag kilka*, Przegląd Sądowy 2014, Nr 5, s. 125). Fakt ten również powinien uczulić Sąd na kwestie wyżej wskazane.

III.16. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zbada, czy postanowienia umowy określające pozaodsetkowe koszty kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, w szczególności czy opłata za udzielenie kredytu została ustalona w oparciu o transparentne i zrozumiałe dla przeciętnego konsumenta kryteria.

III.17. Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie na podstawie art. 398¹⁵ §1 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w zw. z art. 398¹⁸ k.p.c.
w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.

[as]